

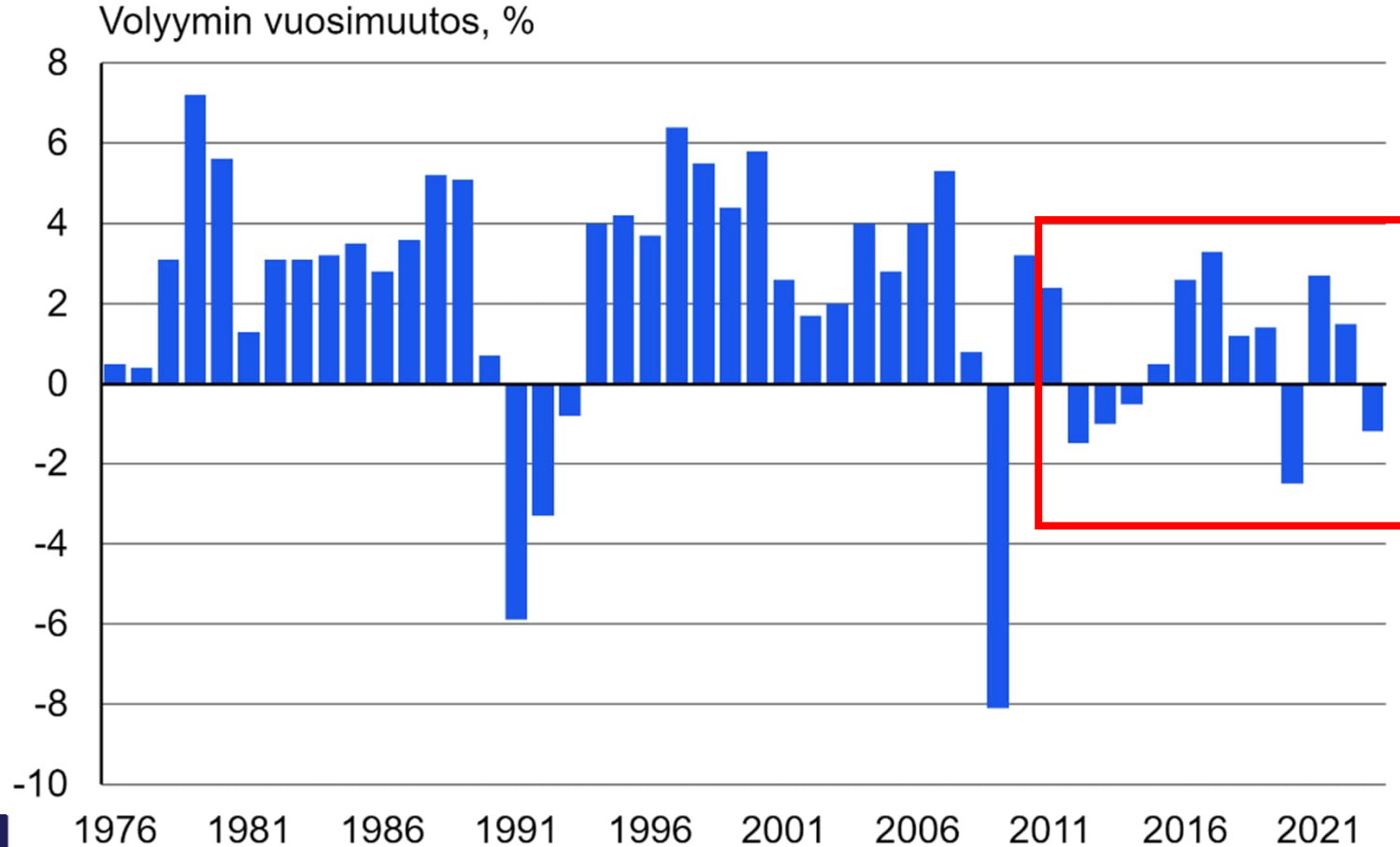
Uudella rakenteella Suomen talous kasvuun - pienistä keskisuuriksi

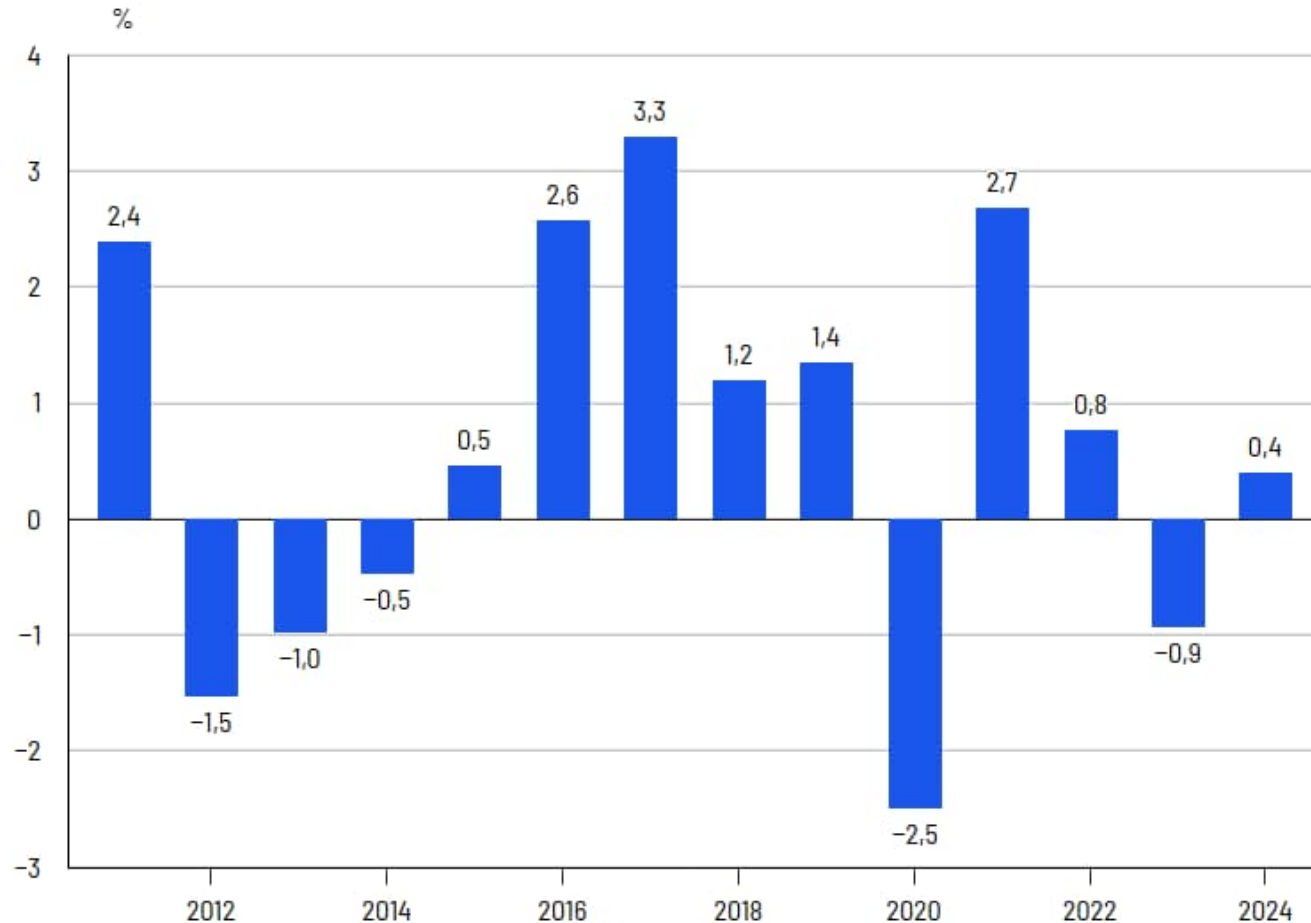
Elina Pylkkänen

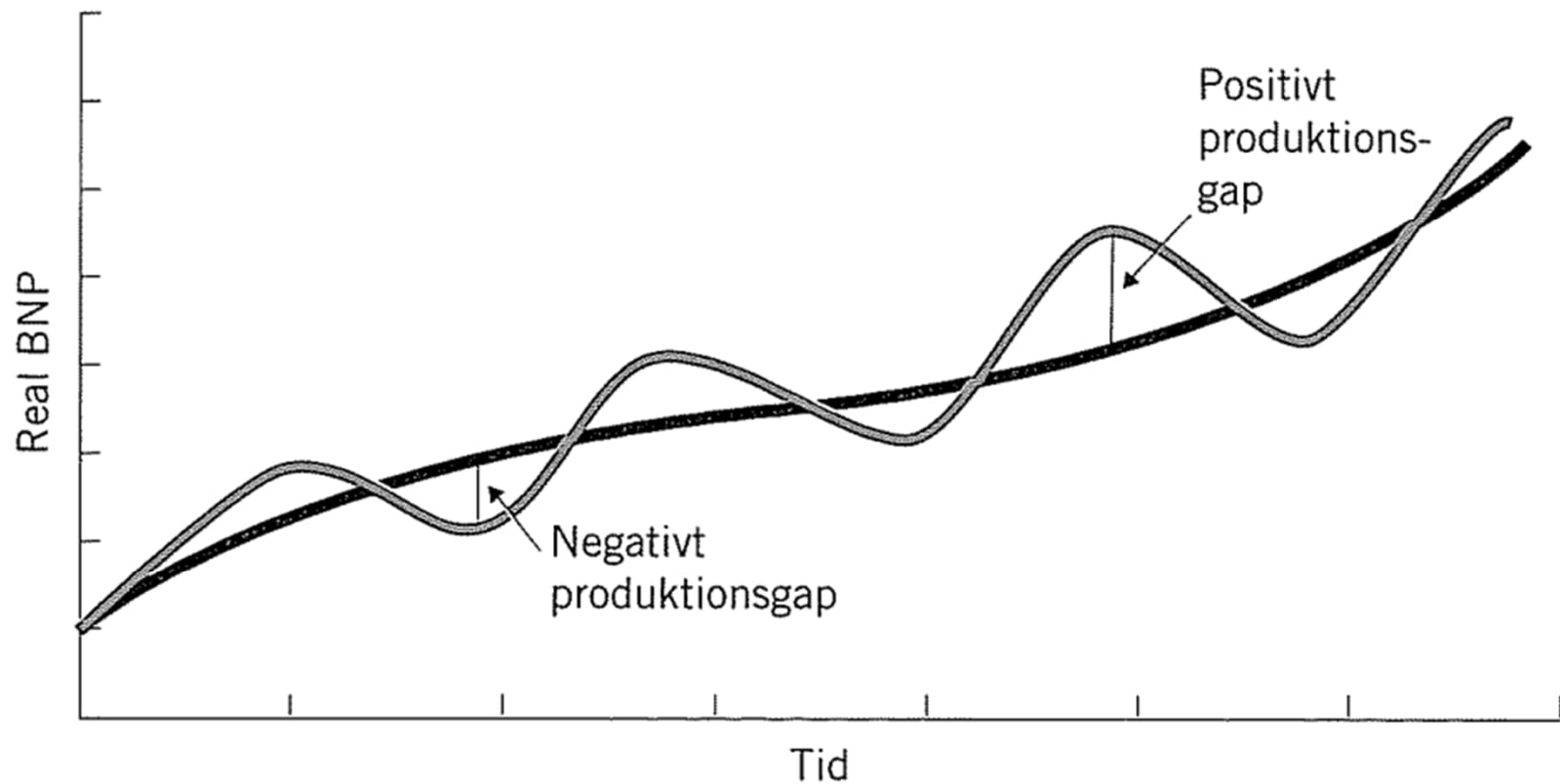
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Bruottokansantuotteen muutos edelliseen vuoteen, %

Figur 1. Produktion och produktionsgap

— Faktiskt BNP

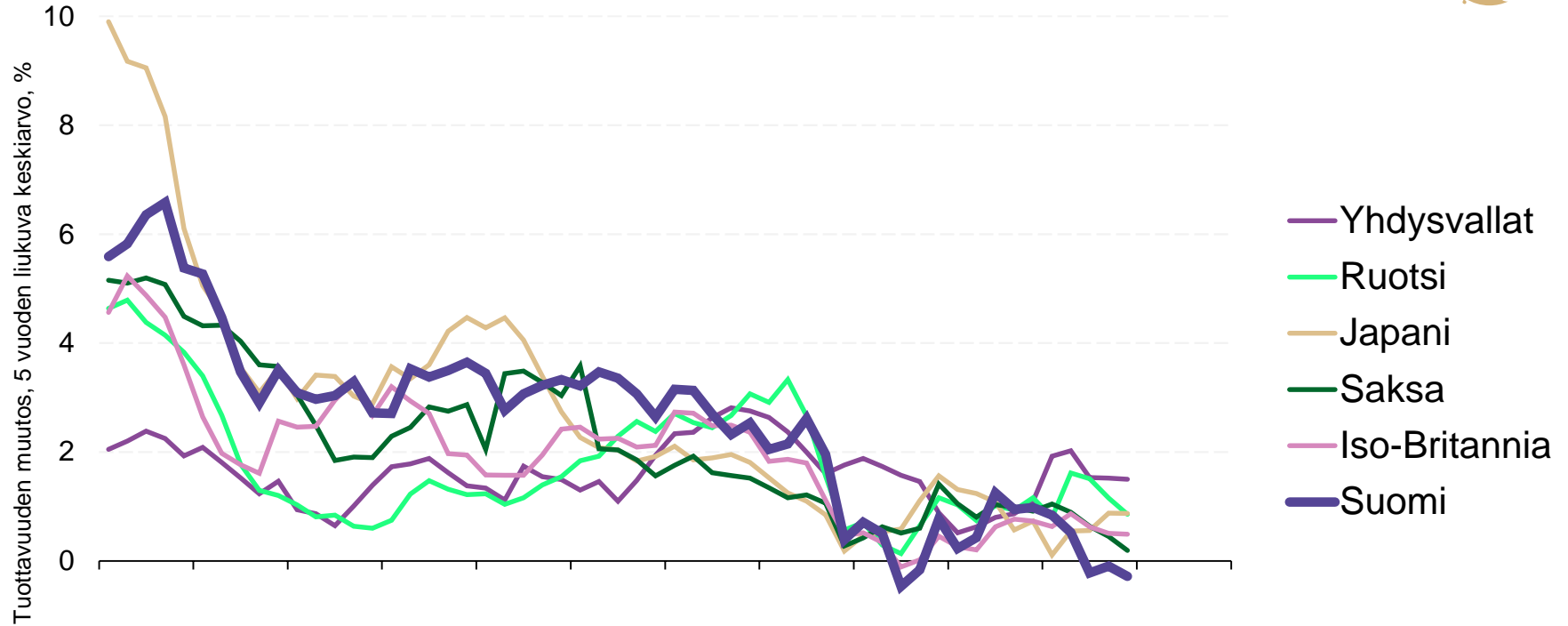
— Potentiell BNP

Keskeiset ennusteluvut

	2024	2025*	2026*	2027*	2028*
Volyymin muutos, %					
Bruttokansantuote markkinahintaan	0,4	0,2	1,1	1,7	1,6
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	-0,8	2,0	3,6	2,5	3,0
Kokonaistarjonta	0,1	0,7	1,8	2,0	2,0
Tavaroiden ja palvelujen vienti	1,8	2,4	1,3	2,4	2,7
Kulutus	0,3	-0,5	0,7	1,1	1,3
yksityinen	-0,4	0,0	1,4	1,8	1,6
julkinen	1,7	-1,5	-0,5	-0,3	0,8
Investoinnit	-5,0	1,7	6,7	4,1	3,3
yksityiset	-7,7	1,9	2,8	6,7	4,2
julkiset	7,7	0,9	22,1	-4,4	-0,3
Kokonaiskysyntä	0,3	0,7	1,8	2,0	2,0
kotimainen kysyntä	-0,3	0,0	2,1	1,8	1,8

**Tuottavuuskehitys on ollut heikkoa, eikä
talouden rakennemuutos ole parantanut
tilannetta**

Tuottavuuskasvu on hidastunut useissa teollisuusmaissa

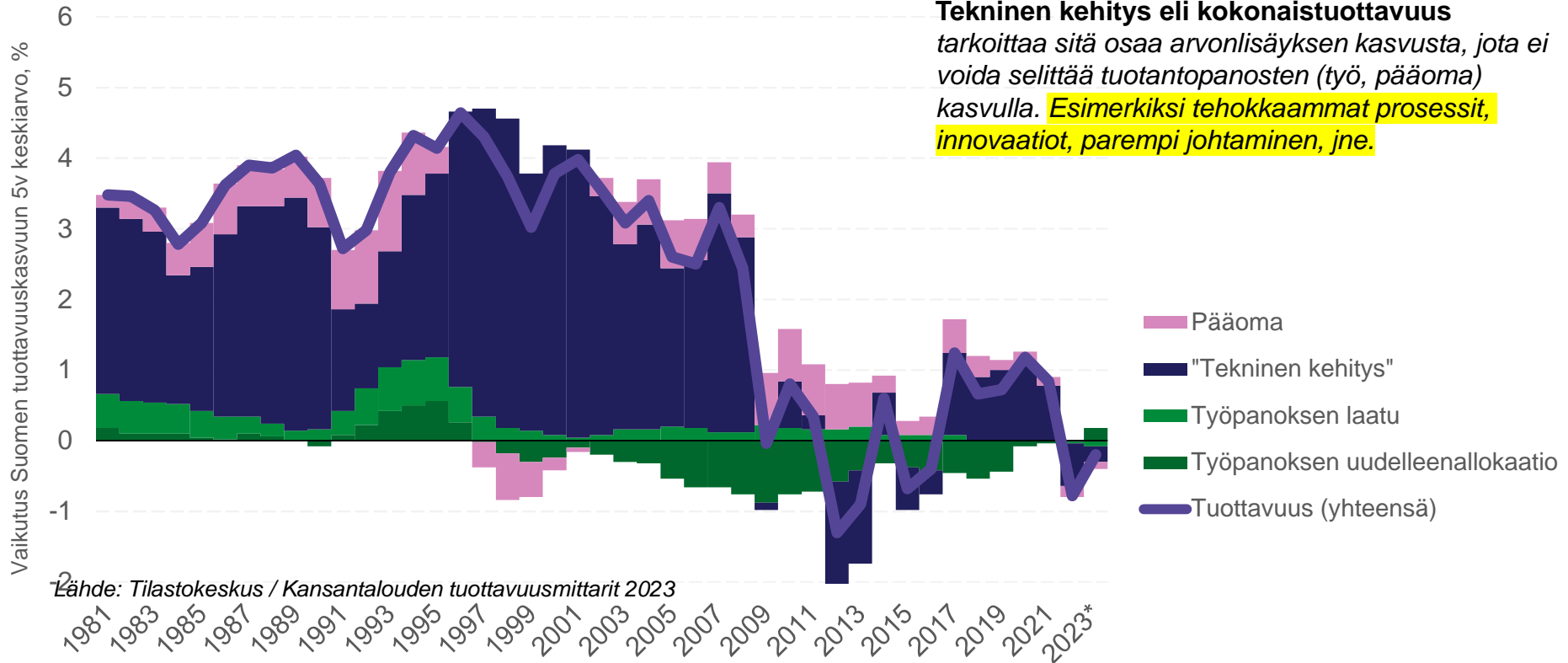
-2 Lähde: OECD / National Accounts, Conference Board

1970 1975 1980 1985 1990 1995 2000 2005 2010 2015 2020 2025

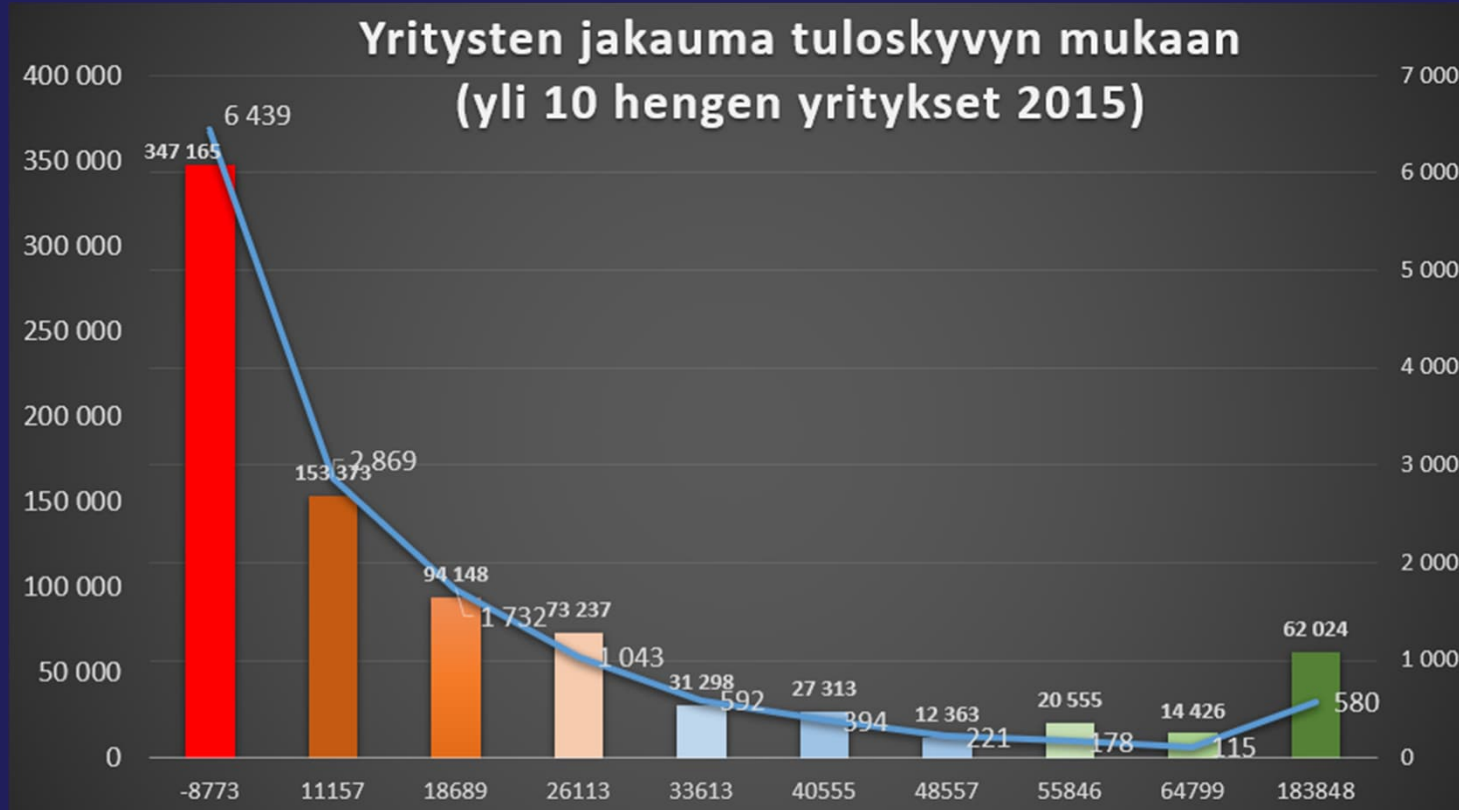
Tekninen kehitys pysähtyi Finanssikriisiin?

Tekninen kehitys eli kokonaistuottavuus tarkoittaa sitä osaa arvonlisäyksen kasvusta, jota ei voida selittää tuotantopanosten (työ, pääoma) kasvulla. **Esimerkiksi tehokkaammat prosessit, innovaatiot, parempi johtaminen, jne.**

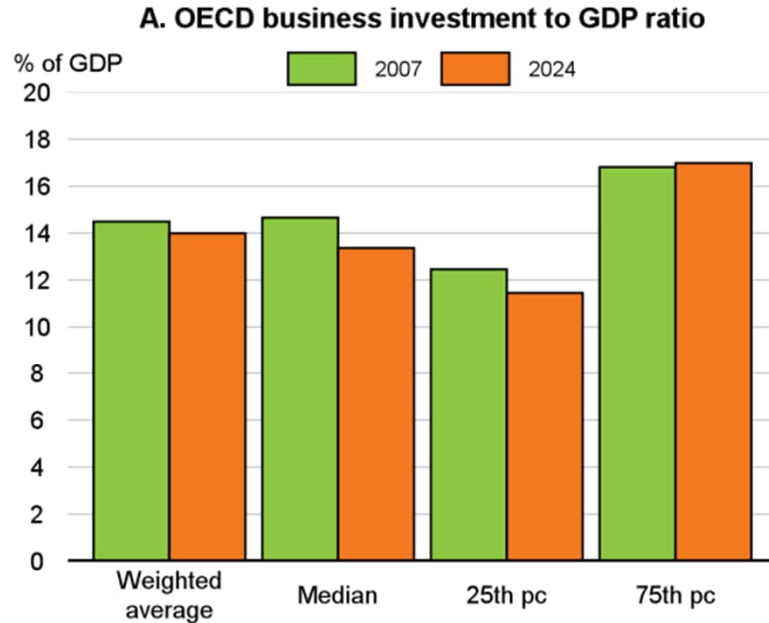

Yritysten tulosityky Suomessa

Suomen talous ei
kasva ja
tuotannollisten
investointien kasvu
negatiivinen

Yritysten investoinnit ovat olleet erityisen vaisuja maailmanlaajuisen finanssikriisin jälkeen

Note: In Panel A, the gross business-to-GDP ratio is shown. The country sample is the same as the countries shown in Panel B.
 Source: OECD Economic Outlook 117 database; and OECD calculations.

Suuryhtiöt eivät kasva Suomessa

- Liikevaihdon kasvu jää pahasti jälkeen ulkomaisista
 - Maailman 5 000 suurimman pörssiyhtiön liikevaihto on kasvanut 2013-23 keskimäärin 8%/v, mutta 20 suomalaisen vain 3 %, muilla Pohjoismailla kasvu yli 8 %/v
- Syynä vähäiset t&k-investoinnit, yritysostojen/-järjestelyjen vähyys ja vanhanaikainen yrityskulttuuri
- Suomalaisten pörssiyhtiöiden t&k-investoinnit ovat 1,5 % liikevaihdosta, kun ulkomaisten suuryhtiöiden keskim. 4,5 %
- Finanssikriisin jälkeen kasvu on ollut heikkoa, ja kulukuuri on vastannut tuottavuuskasvusta. Taseet ovat vahvoja ja osaavaa työvoimaa olisi tarjolla. Mutta mieluummin jaetaan suurempia osinkoja, koska ei ole rohkeutta investoida liiketoiminnan kasvattamiseen
- Osakkeenomistajien tulisi vaatia voimakkaampaa kasvua ja arvonnousua (piiskata operatiivinen johto kasvutoimiin)
- Ulkomaiset yritykset pitävät osakkeenomistajat tyytyväisinä investoidessaan kasvuun, jolloin osakkeen arvo kohoaa
- Suomalaisissa yrityksissä ei kyseenalaisteta suunnitteilla olevia päätöksiä. Rakentavan haastamisen yrityskulttuuria tarvitaan paljon lisää
- Samalla se tarkoittaa myös epäonnistumisen sietämistä innovaatiotoiminnassa

Tuotannolliset investointien alamäkeen vievät syyt (muissakin länsimaissa heikkoa)

- Riittämätön kokonaiskysyntä
- Suuresti lisääntynyt geo- ja kauppapoliittinen epävarmuus (sodat, tullit)
- Alhaisen investointi-intensiteetin tuotannon osuus elinkeinorakenteessa kasvaa koko ajan (ei-materiaaliset investoinnit, tietointensiiviset inv., palvelusektori kaiken kaikkiaan)
- Suurempien yritysten keskittyminen oman varsinaisen liiketoiminnan sijaan finanssimarkkinoille tulosta tehdäkseen (financialisation)
- Osakkeen omistajien suurempi hinku jakaa voitot osinkoina kuin toiminnan kasvattamiseen tai uusiin investointeihin
- Immateriaaliset investoinnit (esim. t&k) eivät tilastoidu täysimääräisinä traditionaaliseen investointien luokitteluun ja tilastolliseen tarkasteluun

Matalan investointiasteen riskit

- Suomessa työn tuottavuuden heikko kasvu on liitetty riittämättömiin investointeihin (Matti Pohjola)
- Tuottavuuserot kasvavat verrattuna muihin maihin (esim. Ruotsi, Tanska, Yhdysvallat)
- Innovaatioiden määrä vähenee, mikä heikentää pitkän aikavälin kasvua
- Työpaikkojen synty hidastuu, kun yritykset eivät laajenna toimintaansa
- Olemmeko kehittäneet tuottavuutta tuottaen saman määrän tuotosta vähemmillä resursseilla?

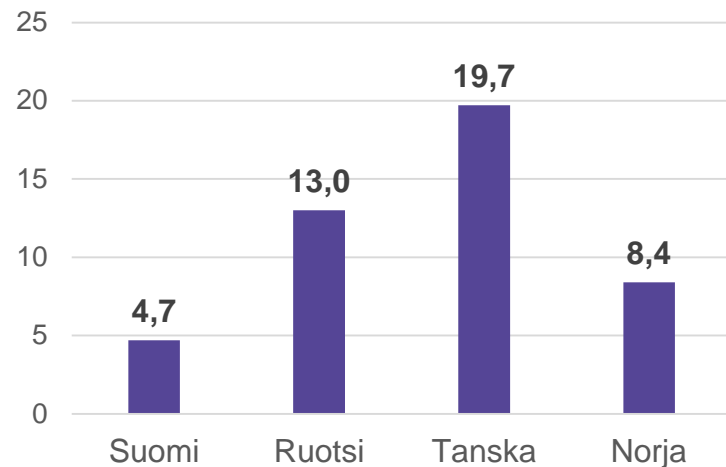
**Investointien vähyys jarruttaa
tuottavuuskehitystä ja talouskasvua?**

Suomen talouskasvun edellytykset hyvät, suoritus heikko

	Suomi	Ruotsi	Tanska	Norja
Kilpailukyky World competitiveness ranking 2024, IMD institute	14.	6.	3.	10.
Innovatiivisuus Global innovation index 2024, UN WIPO	7.	2.	10.	21.
Talouskasvun edellytykset Productive capacities index 2023, UNCTAD	22.	10.	1.	7.
Inhimillinen pääoma Human capital index (World Bank)	6.	8.	22.	15.

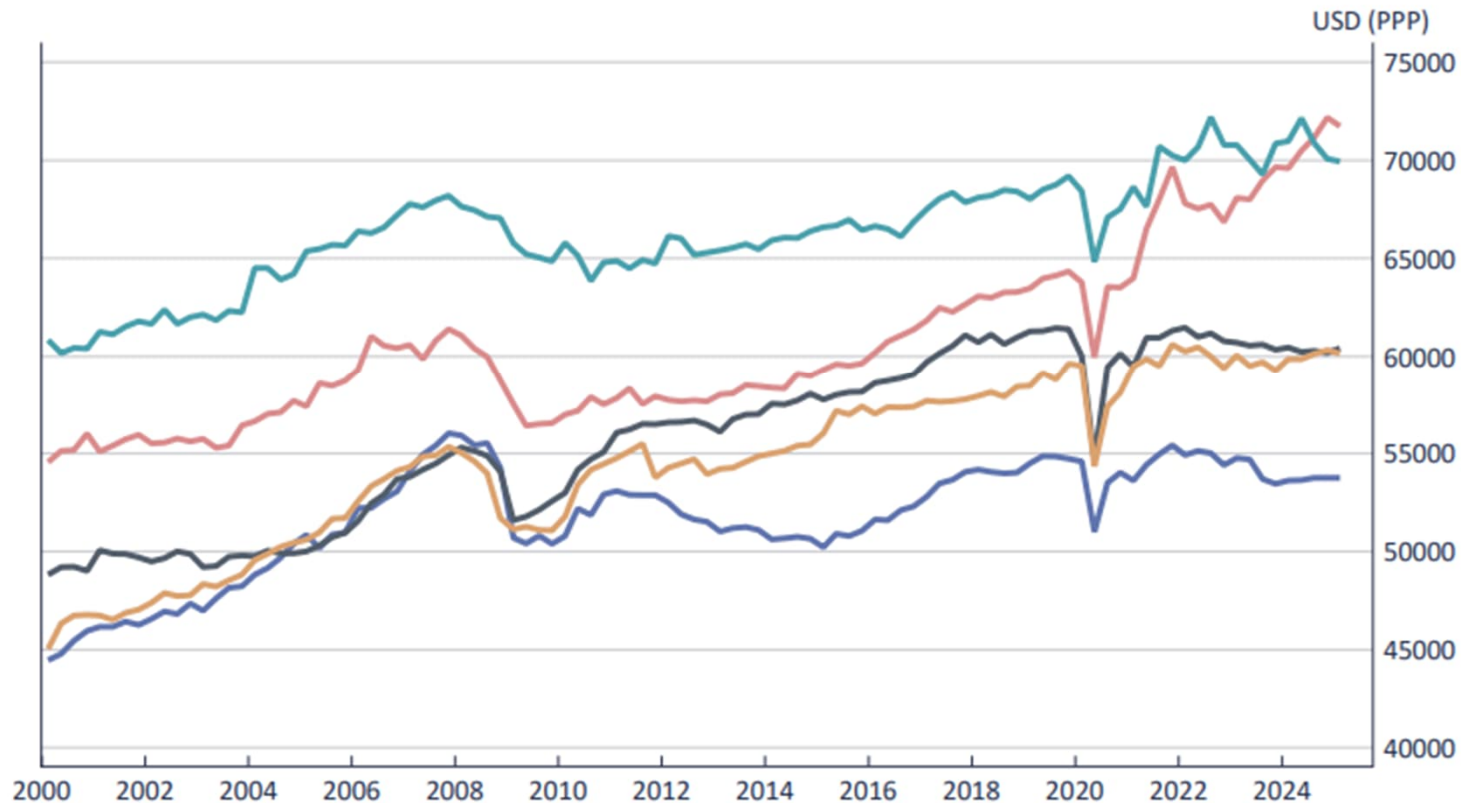
BKT per capita, volyymin muutos 2010-2023 (%)

Lähde: World Bank, [DataBank](#)

BKT per capita (kausipuhdistettu)

Ruotsi Norja Saksa Suomi Tanska

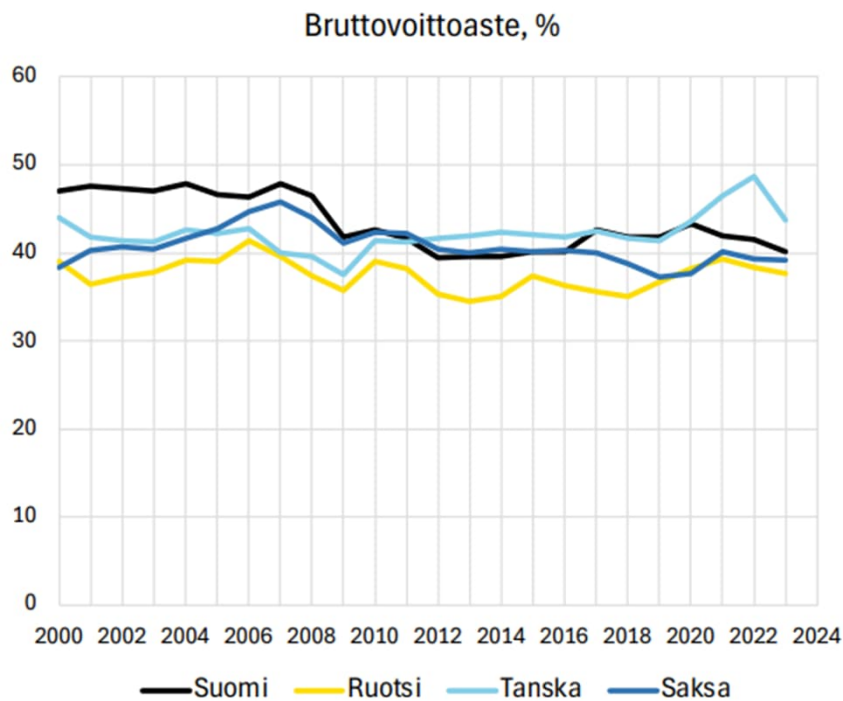
Lähde: Suomen Pankki, OECD (Organisation for Economic Co-operation & Development)

Suomen yritysten kannattavuus kestää vertailun

- Suomalaisten yritysten kannattavuus on hyvä, eikä siten investointien este

Yritysten (non-financial corporations) bruttovoittoaste

Lähde: Eurostat Database: National Accounts

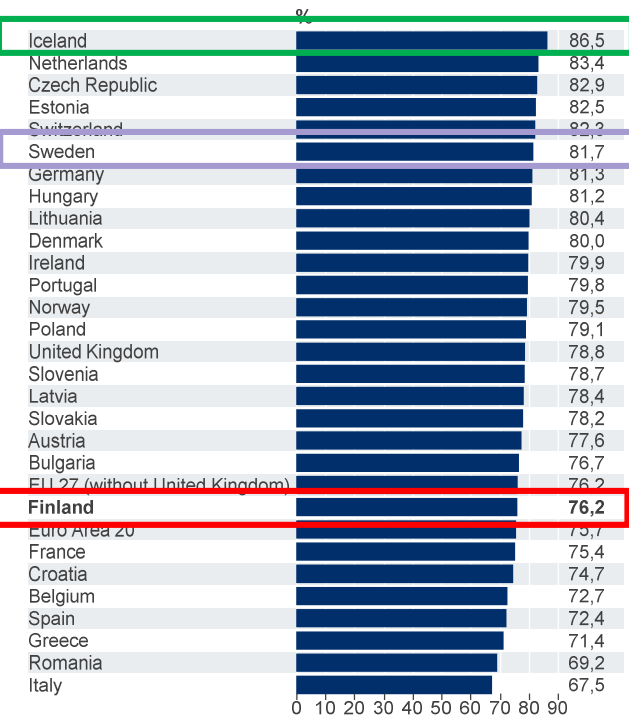
Ihmiset synnyttävät innovaatioita

- Heikon tuottavuuskasvun ja talouskasvun syyksi haetaan aina Suomen liian vähäistä pääomavarantoa ja rahoituksen saannin vaikeutta tai hintaa
- Voisiko sittenkin syy olla jossakin muualla?
- Uskalletaanko olla innovoivia ja luovia? Ja luodaanko sille optimaaliset puitteet?
- Uskaltavatko yritykset ottaa riskiä ja jaksetaanko hakea rahoitusta, lupia ja työvoimaa?
- Pitäisiköhän pk-yrityksiä auttaa t&k-ratkaisuissa keskitetysti?
- Pitäisiköhän opetusta pöyhiä ja miettiä tavoitteet uudestaan, ja keinot niiden perusteella?
- Pitäisikö ihmisten rohkeutta alanvaihtoon rohkaista?
- Pitäisikö yrityksille tarjota osaavaa työvoimaa ja viestiä tästä laajalti?

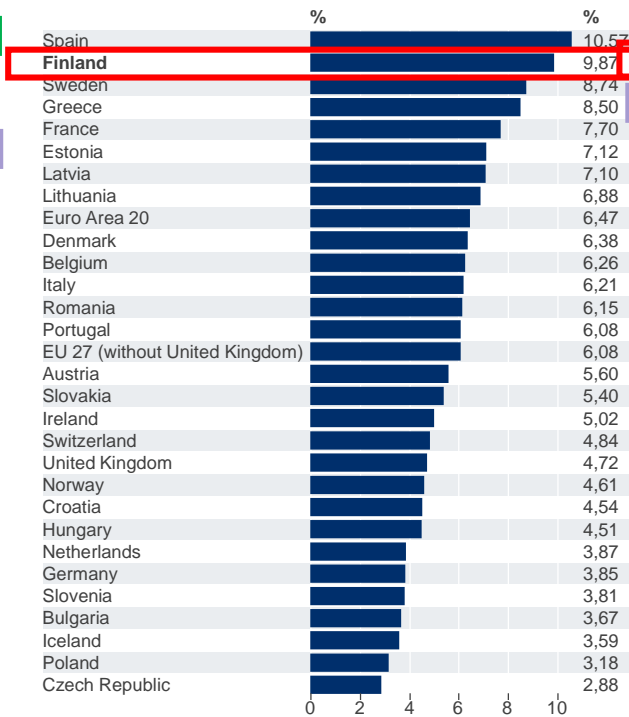
Työmarkkinoiden tilannekuva

Työllisyysaste 20-64-v. (viimeisin tieto, kausitasoitettu)

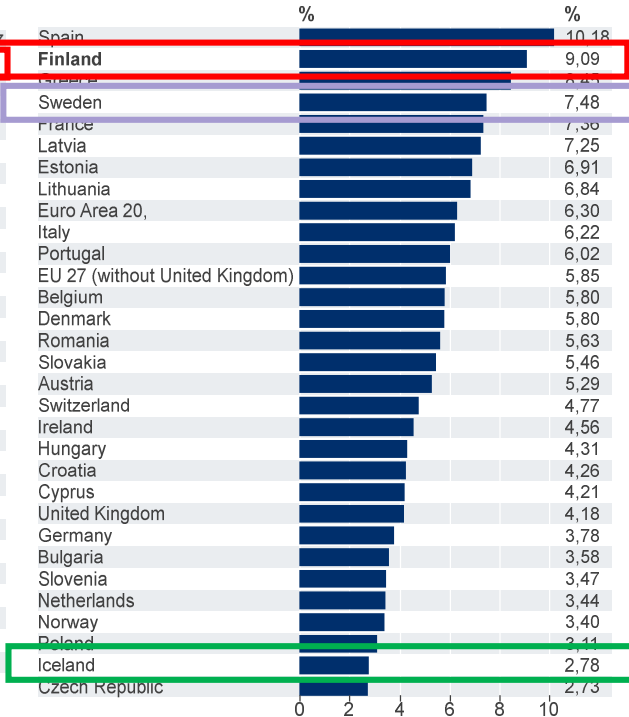
LFS, Eurostat (päivitetty: 12.12.2025), TEM, Macrobond

Työttömyysaste (15-74-v.) viimeisin tieto, kausitasoitettu

LFS, Eurostat (päivitetty: 12.12.2025), TEM, Macrobond

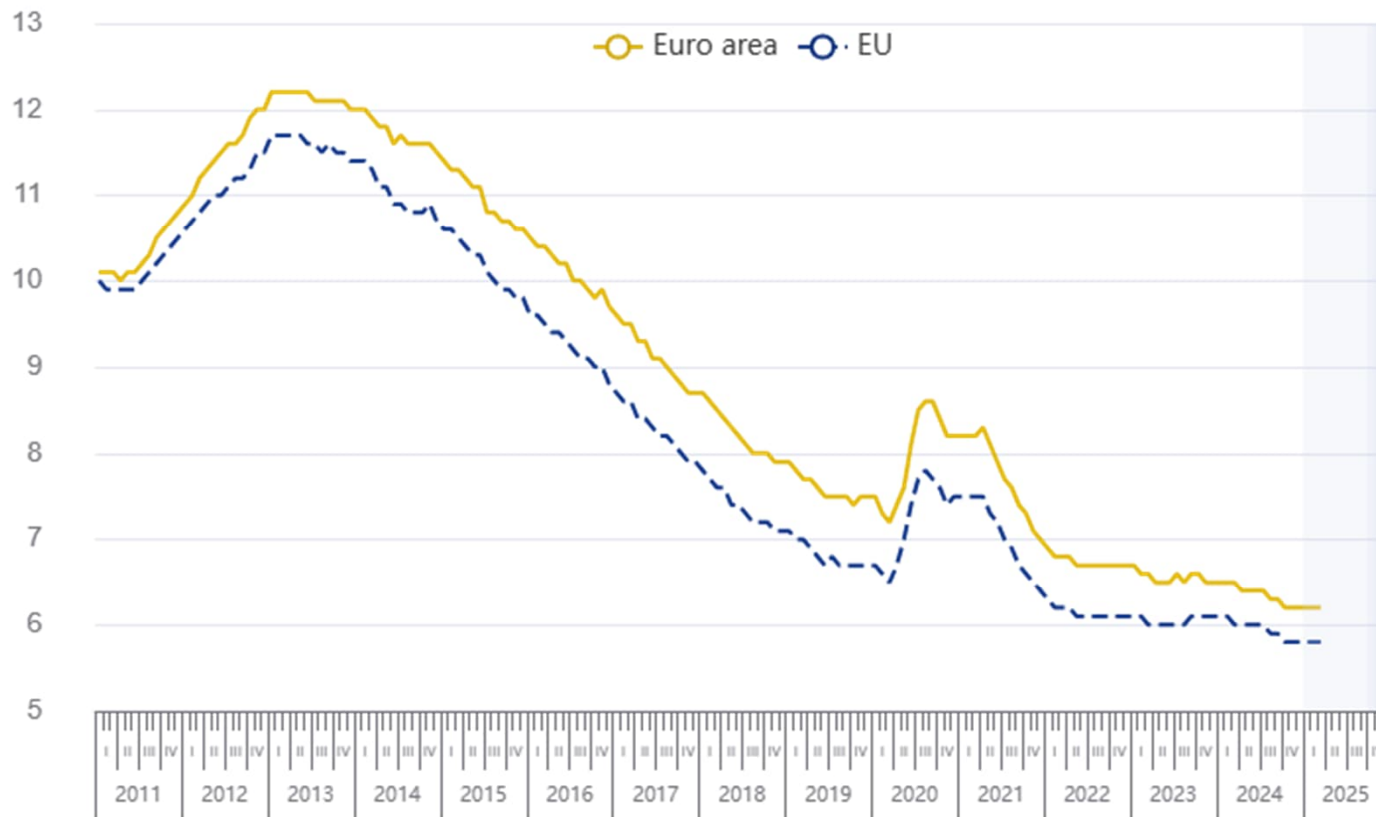
Työttömyysaste (20-64-v.) viimeisin tieto, kausitasoitettu

LFS, Eurostat (päivitetty: 12.12.2025), TEM, Macrobond

Unemployment rates

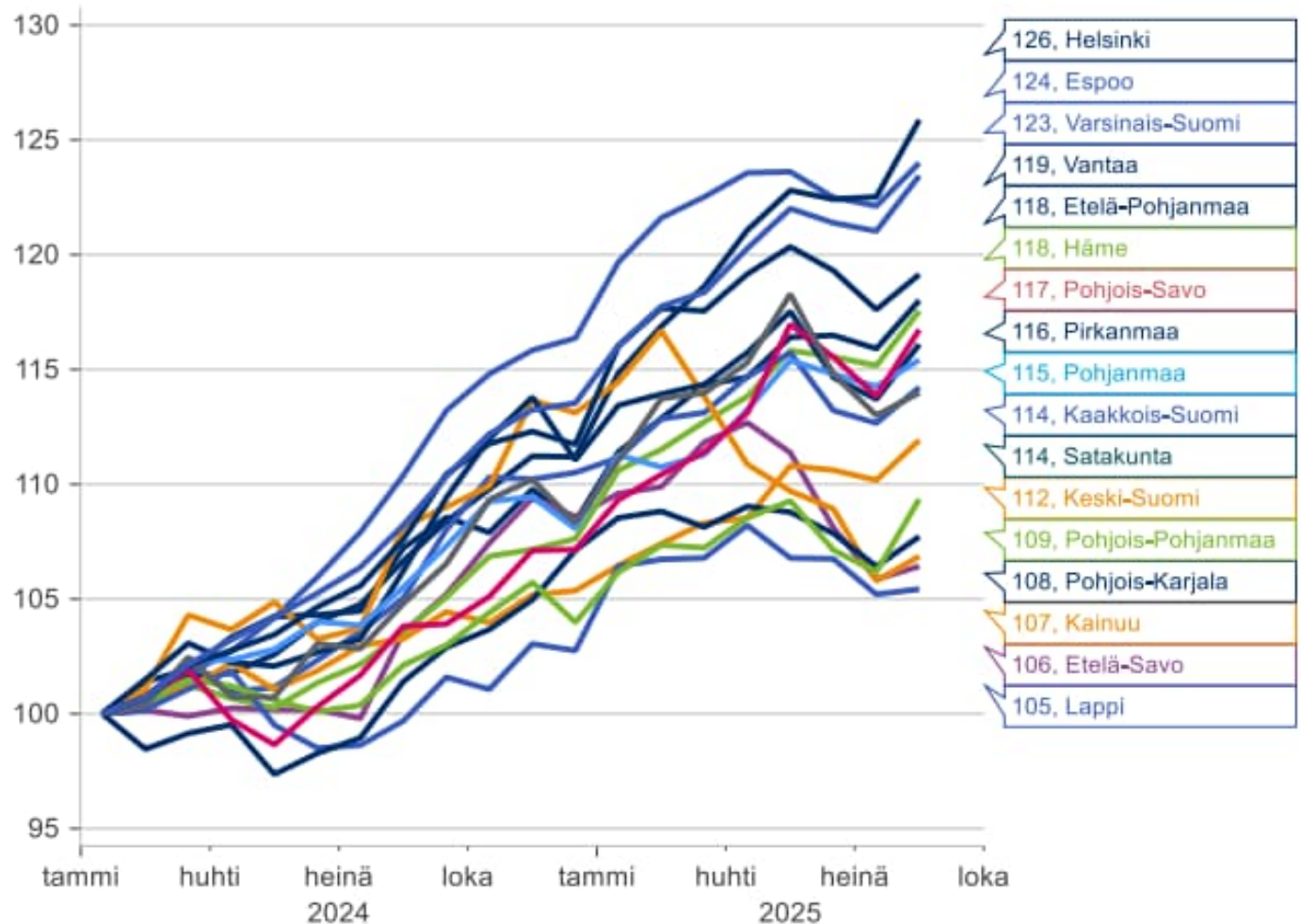
seasonally adjusted series, %

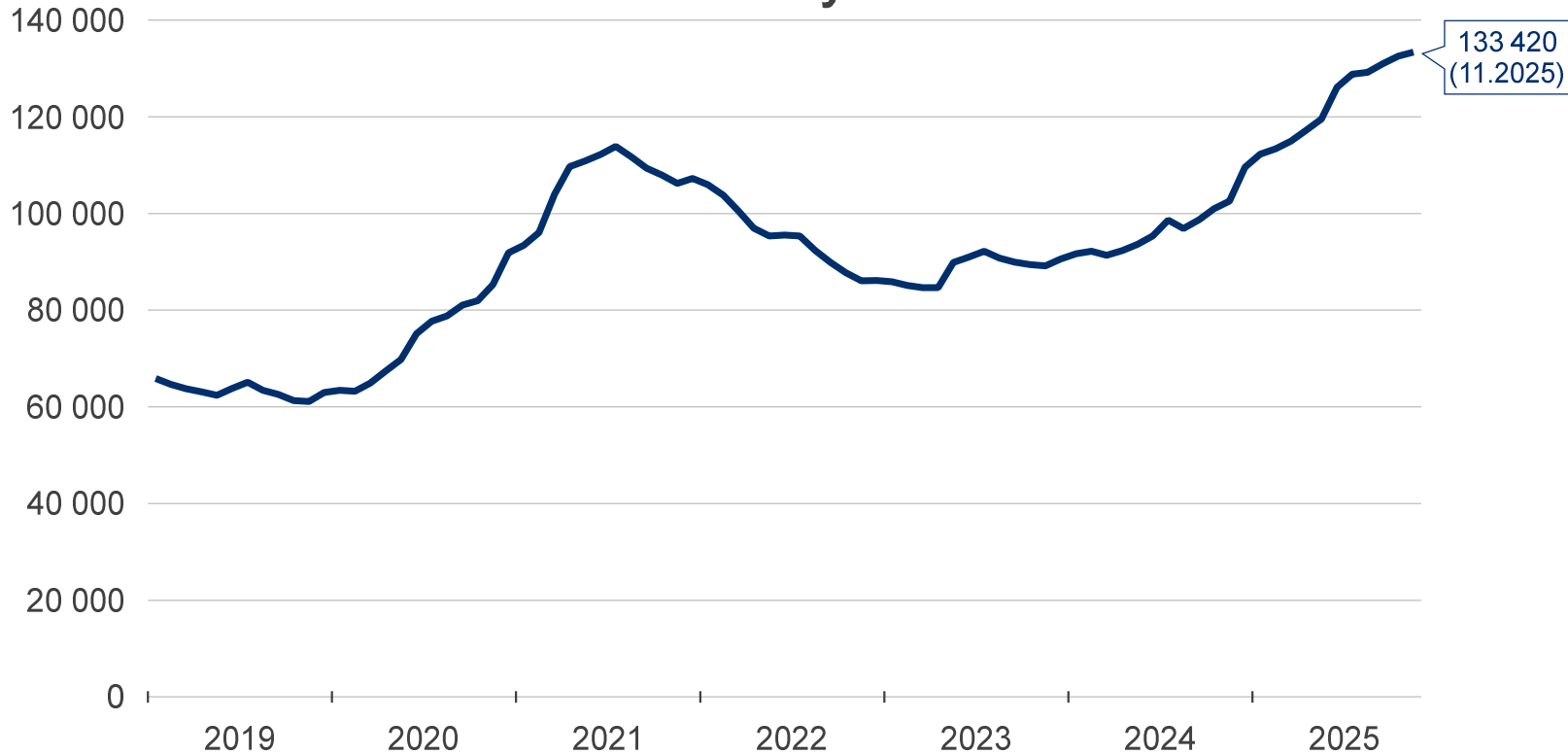
Työttömyys maakunnittain

selitykset:

- Talouden matalasuhdanne
- Talouden rakennemuutos
- Julkisen talouden sopeutus
- Demografiset muutokset: väestö vanhenee nopeammin joillain alueilla
- Muuttoliike: nettomaahanmuutto (työvoiman lisäys); sisäinen muuttoliike (työttömyyden muutokset):
- Etuuksien ehtojen muutokset: työvoiman lisäys, eläkeiän nosto
- Tilastointimuutokset

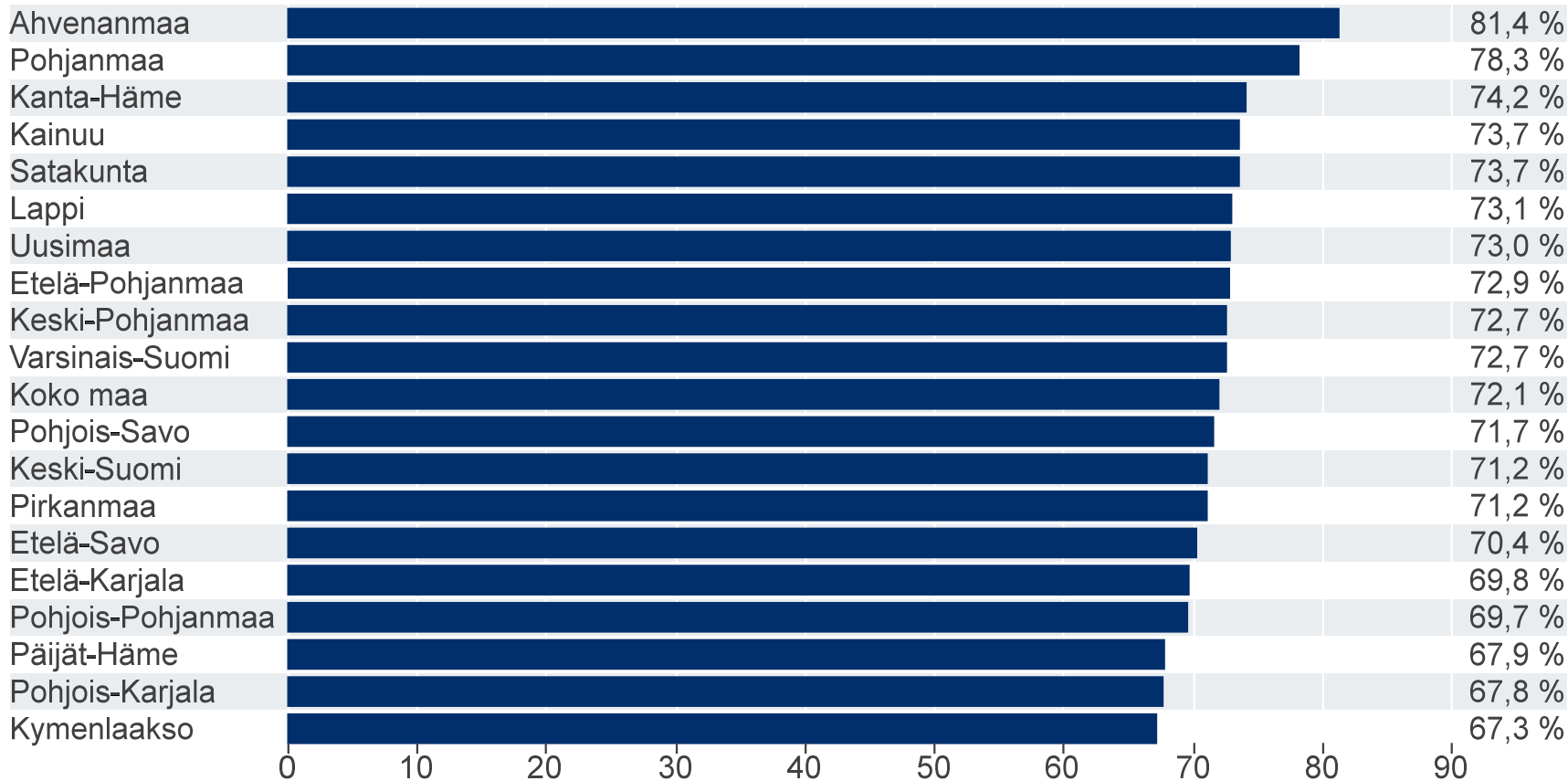

Pitkäaikaistyöttömät

Lähde: Työnvälitystilasto, TEM, Macrobond

Työllisyysaste alueittain, 15–64-vuotiaat

Työvoiman kysyntä

Avoimet työpaikat julkisessa työnvälityksessä (Kausitasoitettu)

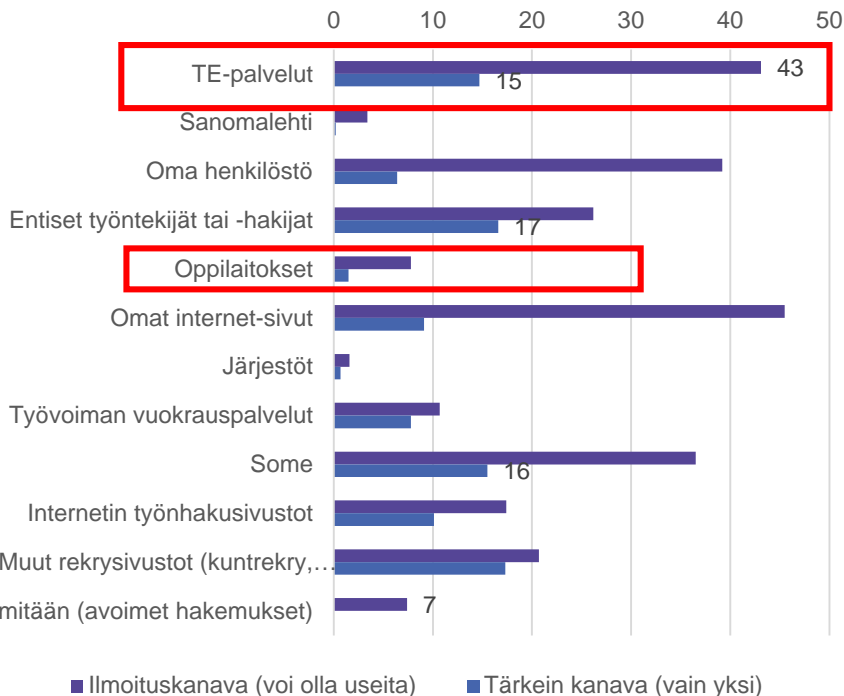

Lähde: Ministry of Economic Affairs & Employment of Finland, Employment Service Statistics, Macrobond (12.2024)

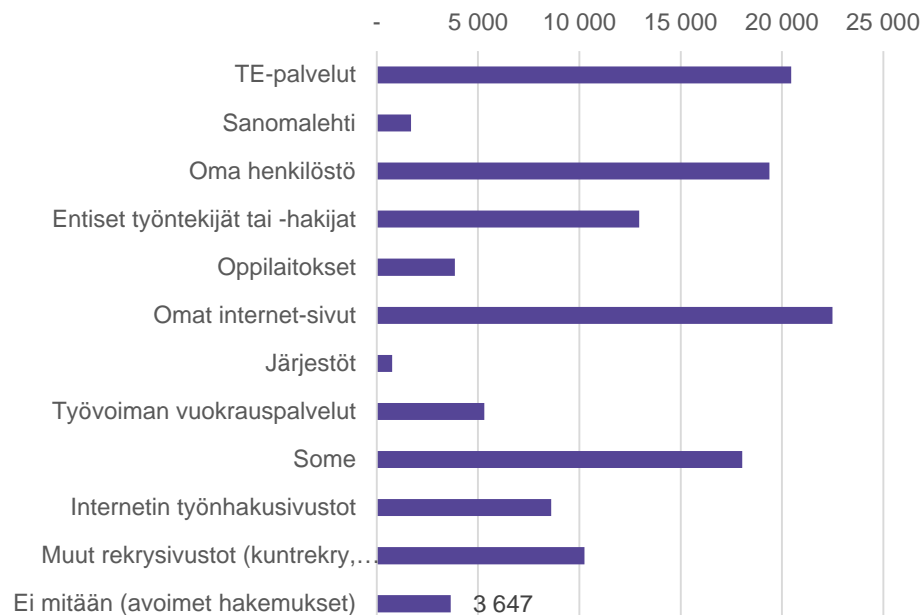
TE-palveluihin ilmoitetaan 43 % paikoista, mutta tärkein kanava se on vain 15 % rekrytoinneista. Jopa 7 % täytetyistä paikoista on piilotyöpaikkoja (=ei ilmoitettu missään). Erittäin monessa paikassa tärkein rekrykanava entiset työntekijät tai –hakijat /17 %) sekä some (16 %).

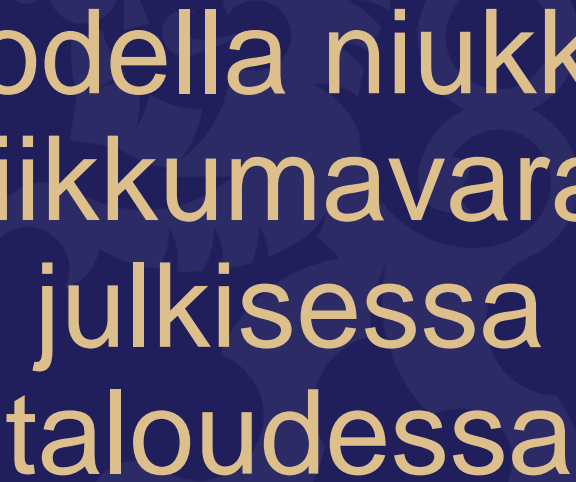

Täytetyt avoimet paikat 2025q2

Täytettyjen paikkojen lukumäärä ilmoituskanavan mukaan 2025q2 (sama paikka on voinut olla useammalla kanavalla)

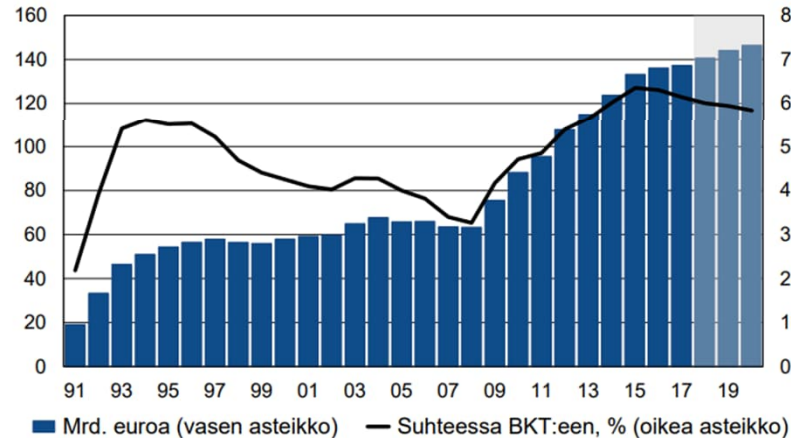

Todella niukka
liikkumavara
julkisessa
taloudessa

- Julkinen talous velkaantuneempi nyt kuin v. 2015, +20%-yks.
- Vanhusväestön määrä ja osuus kasvavat vauhdilla
- Geo- ja kauppapoliittinen epävarmuus kasvanut
- Puolustussatsaukset syrjäyttävät muita menoja, 3,5 – 5 % / BKT
- Hintataso kohonnut n. 10 %
- Korkotason jyrkkä nousu miinuskoroista

Taloudellinen katsaus 2018

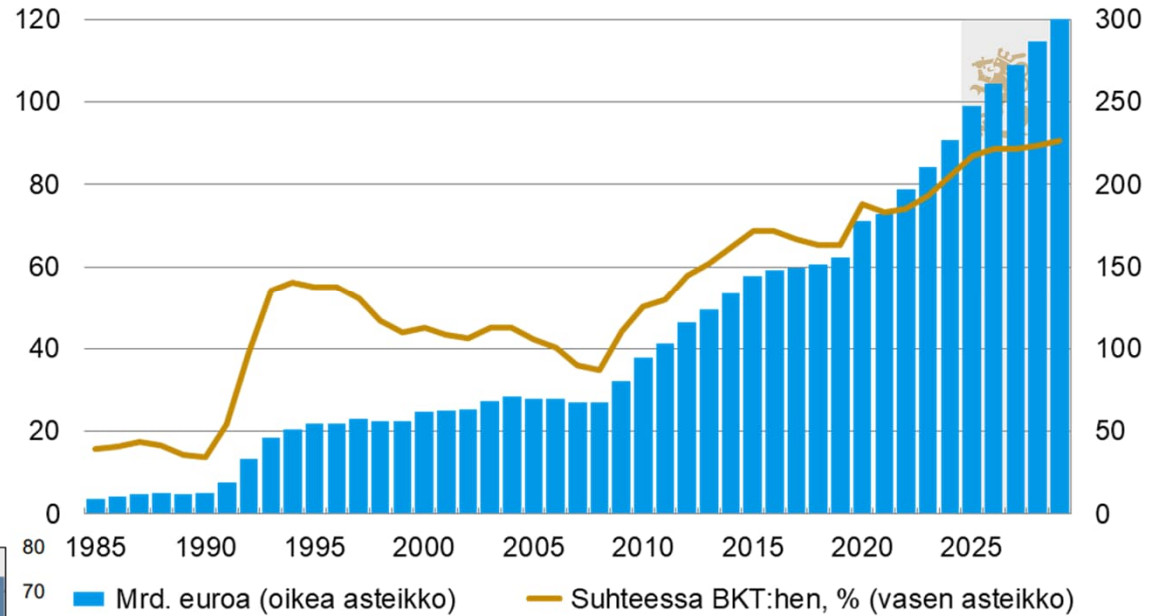
Julkisyhteisöjen velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

Julkisyhteisöjen velka

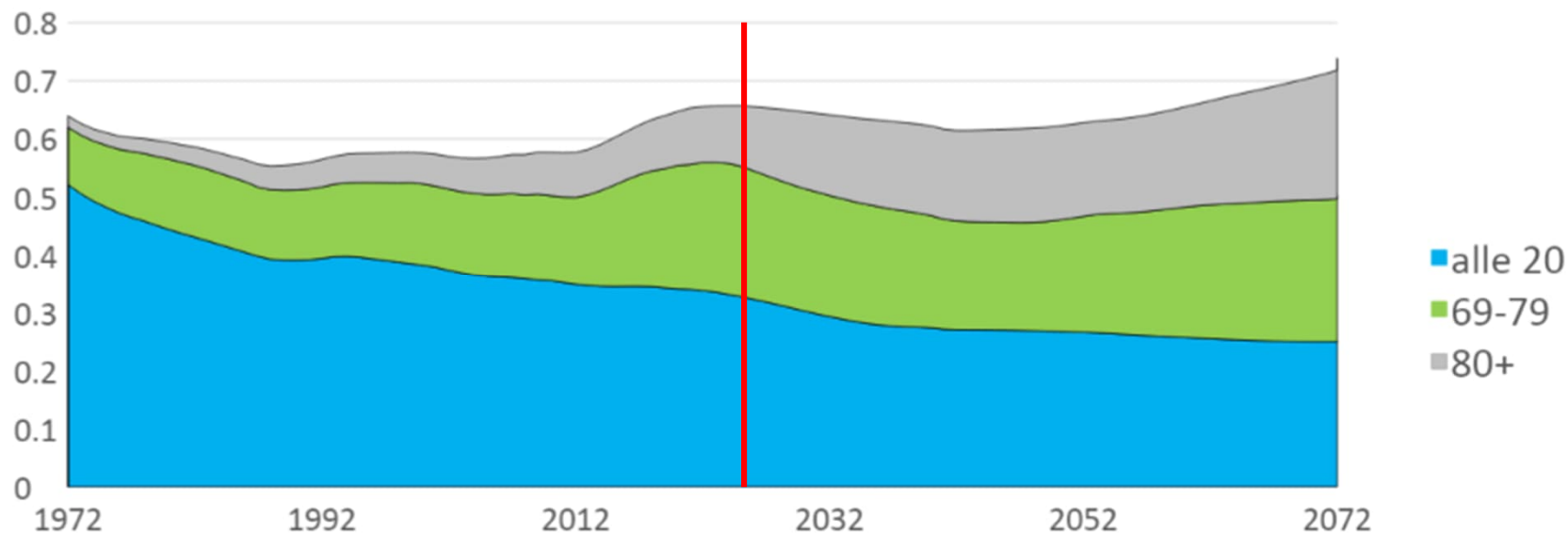

Lähde: Tilastokeskus, VM

Taloudellinen katsaus syksy 2025

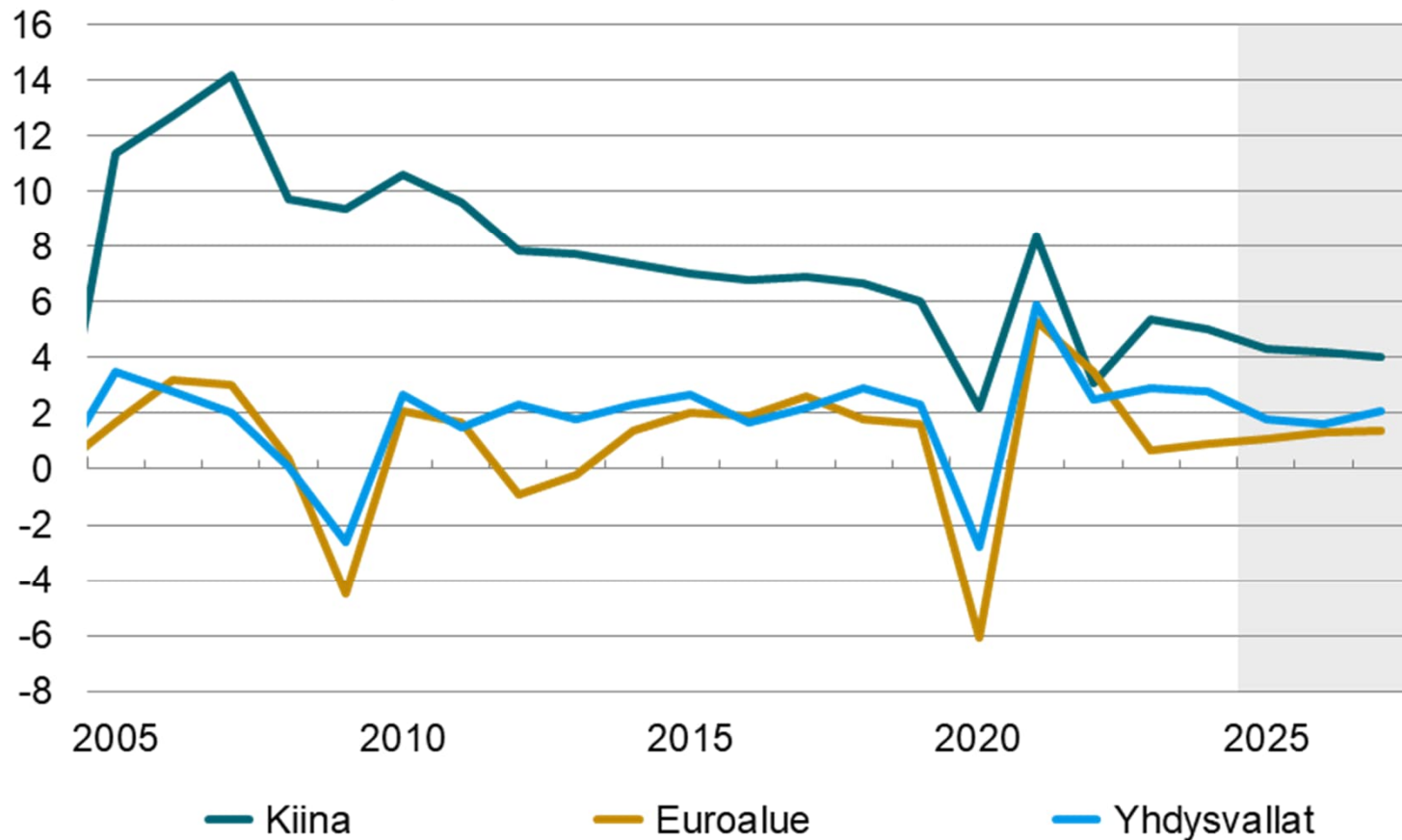
Väestöllinen huoltosuhde heikkenee suurellakin maahanmuutolla

Eri ikäryhmien kontribuutio huoltosuhteeseen
TK:n 2024 ennusteessa

Bruttokansantuote

volyymien muutos, %

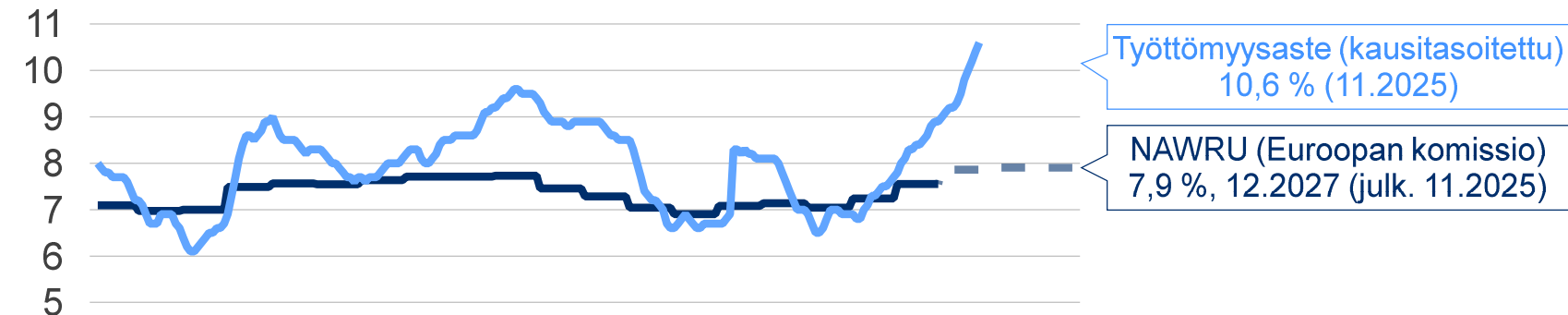

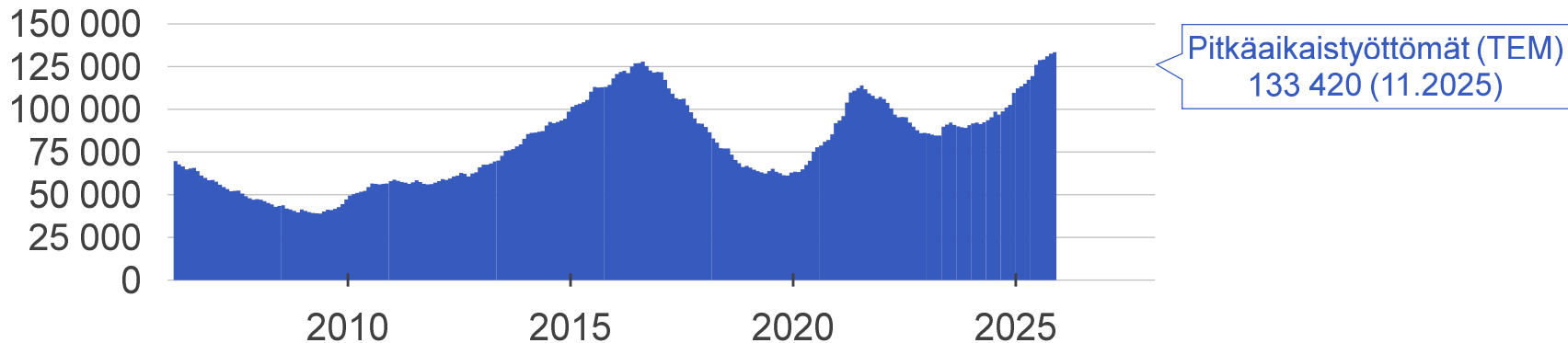
Kohtaanto
heikkenee
työmarkkinoilla

Rakennetyöttömyys

Prosenttia

Lukumäärä

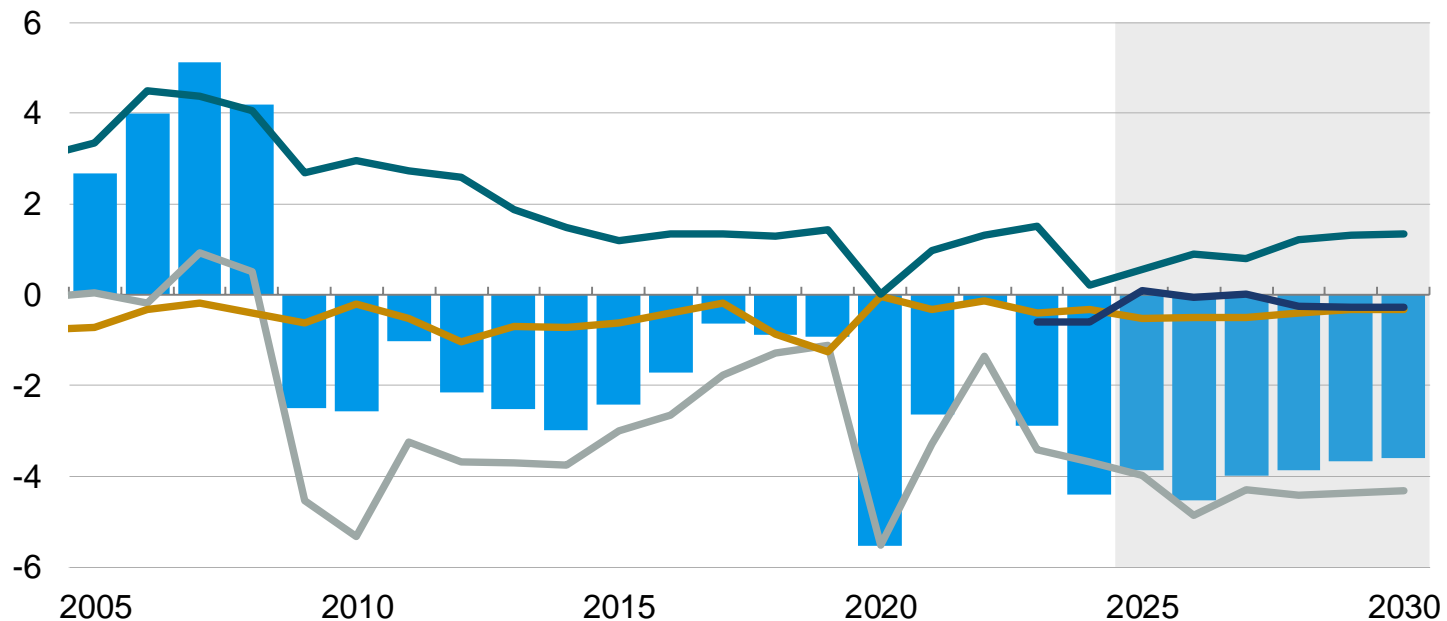

Velkajarru vs Kasvukaasu

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

suhteessa BKT:hen, %

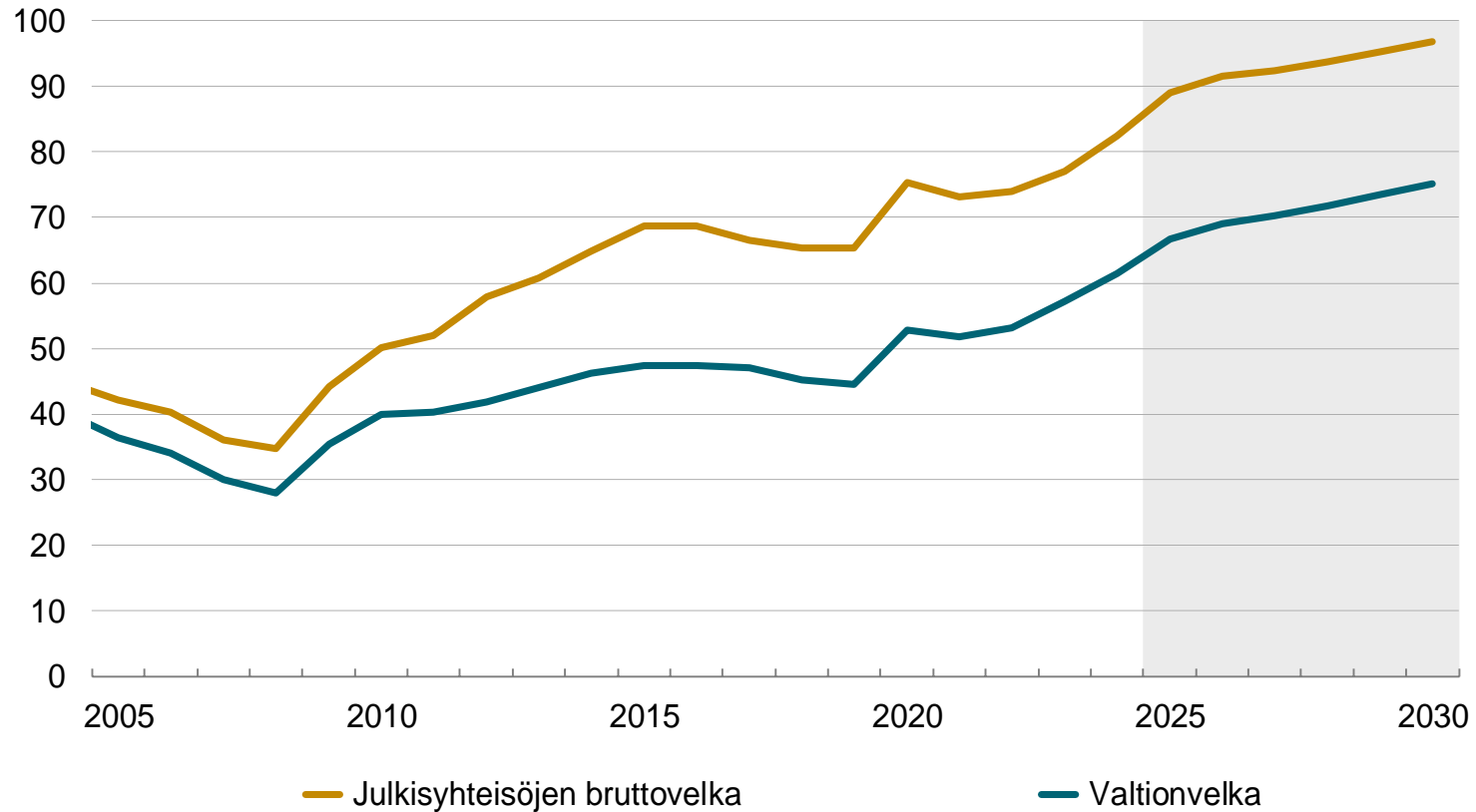
■ Yhteensä — Valtio — Kuntahallinto* — Sosiaaliturvavarahastot — Hyvinvointialueet

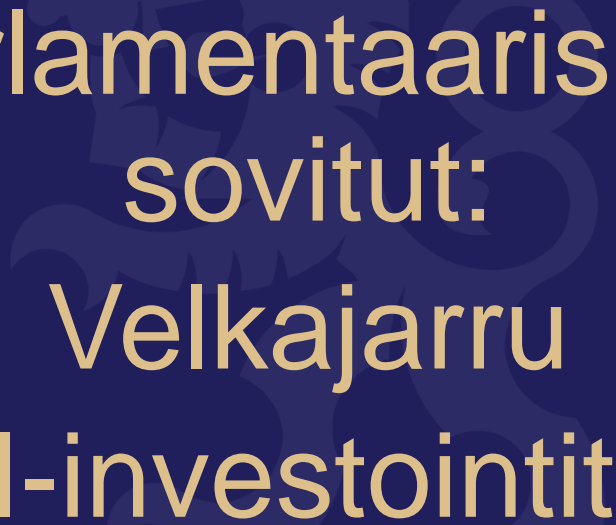
*Laaja paikallishallinto vuoden 2022 loppuun saakka

Lähde: Tilastokeskus, VM

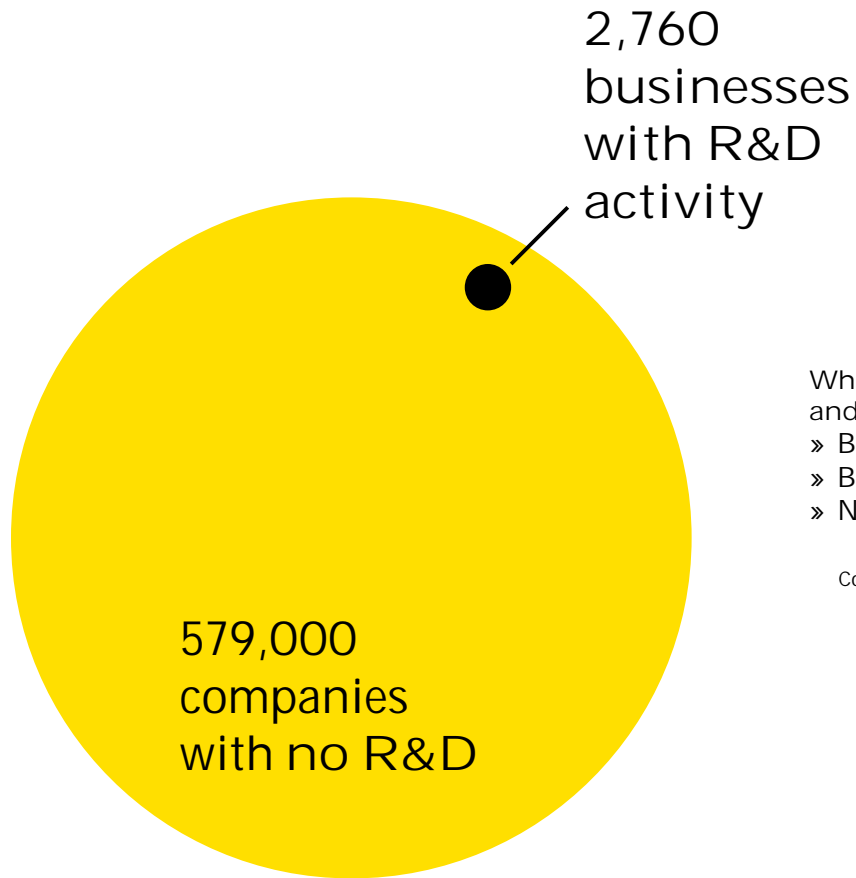
Julkisyhteisöjen velka

suhteessa BKT:hen, %

Parlamentaarisesti
sovitut:
Velkajarru
TKI-investointituet

Where is the growth coming from and what is being leveraged with?

- » Businesses that grow their R&D
- » Businesses that start R&D
- » New growth-oriented companies

Company structure

Potential
companies

Foreign
funding and relocation of
R&D activities
to Finland

1.9 billion €

boost in business sector

R&D investments

(on top of the current growth trend)

What would it mean?

on average

- 780 new companies investing in R&D (on top of the current trend)

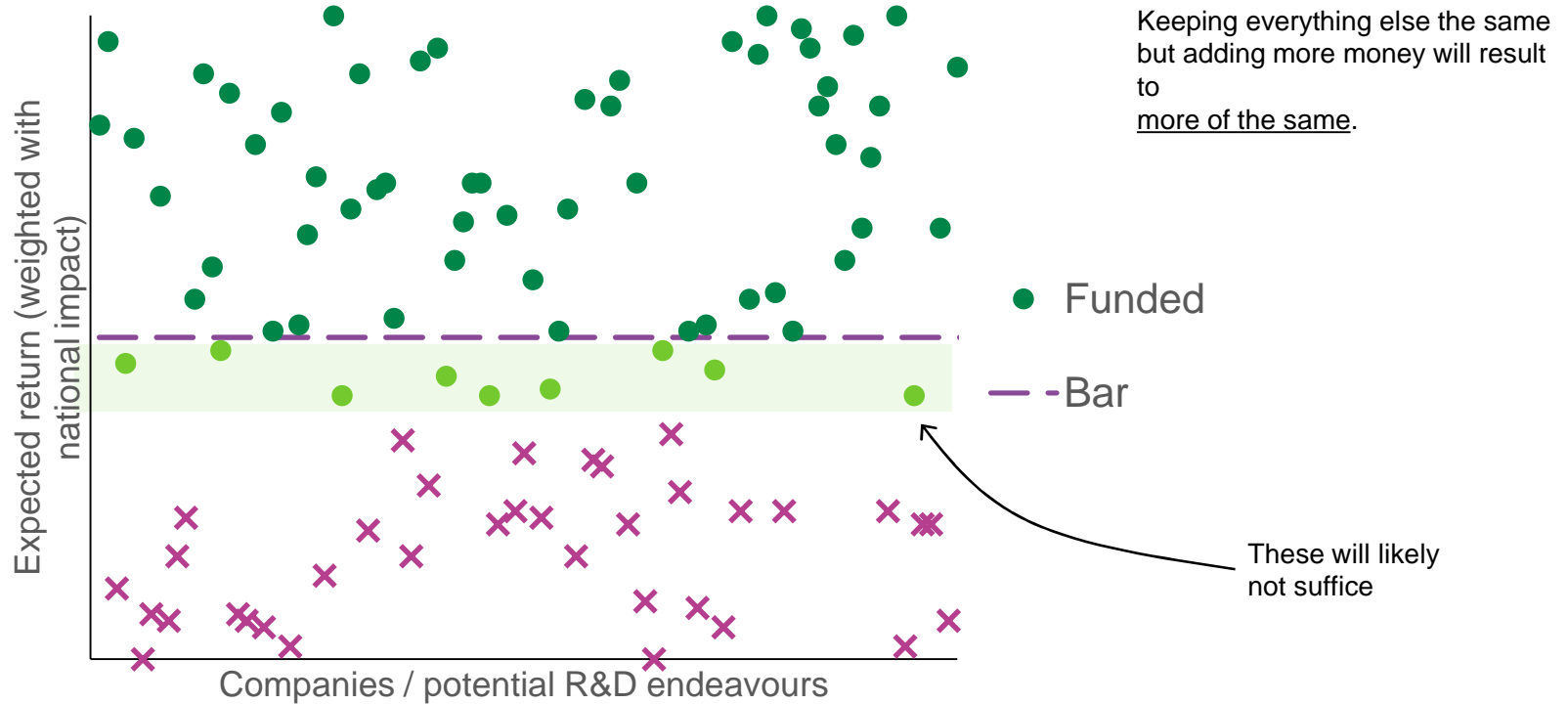
OR

- 130 medium-sized R&D companies grow into large R&D actors (on top of the current trend)

OR

- R&D investments grow across the field by +25% (on top of the current trend: total +62%)

Finland needs more companies with ambition

Uusia
toimintatapoja ja
malleja
talouskasvuun,
tuottavuuskasvuun
ja koulutukseen

**”Vallitsevan tilanteen hyvä puoli on se, että talouden heikko tuottavuuskehitys on käännettävissä paremmaksi pelkästään omin toimin. Ei ole tarpeen odotella maailmalta tulevia uusia innovaatioita eikä Euroopan unionin päätöksiä.”
(Pohjola 2025)**

Kanadan malli: Teknologian siirtokeskus

- Itsenäinen liiketoimintaperiaattella operoiva keskus, joka saa tilat ja teknologian oppilaitoksilta (laitekanta oppilaitoksista: käyttöaste suuremmaksi)
- Alueen vahvuusaloilla yritysten kasvattaja ja tuotantoprosessien tehostaja; uuden teknologian testaus ja simulointiympäristö
- Alueiden mikro- ja pk-yritysten ulkoistettu TKI-osasto
- Omistus pohja: kaupungit, oppilaitokset ja esim. säätiöt
- Geneerinen osasto voi palvella kaikkia yrityksiä alueella (kaupallistaminen, vienti, muotoilu ja palvelumuotoilu)
- Alhaalta ylös –periaatteella; ei päinvastoin (kuten nyt)
- Rahoitus: Yritykset maksavat toimeksiannoistaan markkinahinnan, saavat hallinnollisesti kevyesti palautuvan verohyvityksen, mahd. BF tukee keskuksia
- Idea: Aito tuotannollinen ongelma, jota ratkaistaan yhdessä opettajien ja opiskelijoiden kanssa
- Opiskelijat työllistyvät + opettajat päivittävät osaamistaan (määräaikaiset toimeksiannot)
- Minkä tilalle? Mitä voidaan poistaa?

Teknologian siirtokeskus

- Kohennetaan ammatillisen koulutuksen statusta ja luodaan urapolkuja horisontaalisesti ja vertikaalisesti
- Soveltavan tutkimuksen kehto
- Elinkeinorakenteen uudistumisen edistäjä ja varmistaja: uutta osaamista ei ole, jos sitä ei opeteta ja kehitetä systemaattisella ja kauaskantoisella tavalla (hanke-tekemisen sattumanvaraisuus ja pirstaleisuus)
- Ekosysteemi-ajattelu, jossa luovuus kumpuaa kolmesta suunnasta
- Periaatteena alhaalta-ylös: yritysten kasvun tukimuoto, jossa aloite tulee yrityksiltä itseltään ja tuki tulee pragmaattiseen tekemiseen
- Sivutuotteena: opiskelijoille mielekäs ja merkityksellinen työ ja kontaktit työelämään
- Sivutuotteena: opettajien käytännön ohjaus, osaamis- ja luovuuspanos, osaamisen päivittäminen, irrottautuminen omasta työstä määräajaksi projektiin
- Yritysyhteistyön järjestelyt ja hallinto poistuvat oppilaitoksista, vapauttaa aikaa muuhun
- Talouskasvun tuottamisen käytännön toimija: Kanadan Quebecissa yli 40 vuotta toiminnassa ollut konsepti; 59 teknologiakeskusta; makrotaloudellinen kerroinvaikutus: 1\$ → 4\$ (makrotalouden kerroinvaikutus 4)